

opnaaedes der Enighed mellem samtlige Udvalgets Medlemmer om, at man kunde ikke naa til en Forandring af Tiendeydelsen i Skæppen til Ydelse i Penge uden et stort forberedende Arbejde, idet man ikke vidste Besked med, hvorledes Tienden paa mangfoldige Steder udrededes. Nogle Steder, og det er vel nok de fleste, er Tienden fastsat særskilt for sig; saa man kan sige, hvad der hviler paa hver Ejendom som Tiende, men andre Steder er den sammenblandet med andre Afgifter, f. Eks. og navnlig med Arvefæsteafgifter, saa at man ikke kan sige, hvad der er Tiende, og hvad der er Arvefæsteafgift. Andre Steder kan den være sammenblandet og sammensmeltet med andre Afgifter, f. Eks. Hoveripenge og deslige, og atter andre Steder kan der være truffet en ejendommelig Ordning for Tiendeydelsens Vedkommende; saaledes er det f. Eks. bekendt, at oppe i Jylland i Nærheden af Limfjorden er der et Sted, hvor Tienden af to Sogne er forandret til en Tiendegaard. Saaledes kan der paa mangfoldige Steder være særegne Forhold, der bevirke, at man ikke kan sige, hvad der er Tiende. Vi kom derfor til det Resultat, at uagtet vi vare enige om, at der burde gøres dette første Skridt, at faa Tienden forandret til en Pengeafgift, var det ikke muligt at gøre det, uden at Regeringen vilde tage denne Sag i sin Haand. Vi endte derfor alle sammen med at henstille til Regeringens Overvejelse, om det ikke maatte være hensigtsmæssigt, at der tilvejebragtes en mere fyldig Tiendestatistik end den, der nu Hayes, og at Ministeriet derefter tog denne Sag i sin Haand og selv udarbejdede et Forslag. Jeg ser nu ikke rettere, end at ogsaa ved det foreliggende Forslag vil dette Ting komme til at standse paa dette Punkt, uden at kunne naa videre, hvor enig man end maatte være om adskillige af de Hovedgrundsetninger, der opstilles. Sagen er jo nemlig den, at før man kan gaa til helt at afløse Tienden, er det aldeles nødvendigt, at man faar bestemt, hvor meget Tienden kan antages at udgøre kapitaliseret, og da man ikke kan gøre det uden betydelige forberedende Arbejder, og da Rigsdagen eller dens Udvalg ikke er i Stand til at iværksætte disse forberedende Arbejder, er der ikke andet at gøre end at bede Regeringen tage denne Sag i sin Haand, saaledes som vi gjorde i 1888. Ganske vist burde der nu efter den Opfordring, der den Gang stilledes til Regeringen, have foreligget de fornødne statistiske Oplysninger om Tienden, men jeg

har i alt Fald ikke set noget til disse statistiske Oplysninger; maaske vil den højtærede Landbrugsminister kunne give os Meddelelse om, hvorledes det er gaaet med den Henstilling, som den Gang blev rettet til det ærede Ministerium.

Jeg skal i øvrigt ikke komme nærmere ind paa Enkelthederne i Lovforslaget, men jeg skal dog nævne, at foruden den Maade, hvorpaa dette Lovforslag har tænkt sig at ordne Tiendeaflysningen ved Hjælp af Laan af Statskassen, saa kan der dog ogsaa tænkes andre Maader, hvorpaa man kan gaa frem. Man har andetsteds fulgt andre Fremgangsmaader, og der er en Fremgangsmaade, som særlig vilde tiltale mig; det er nemlig den, at man indskrænker Tvangsforanstaltningerne for Tiendeydernes Vedkommende til dette, at Tienden skal fastsættes til en Pengeværdi, mens man derimod ikke just tvinger Tiendeyderne til at udbetale denne Pengeværdi. Thi jeg ser ingen Nødvendighed derfor, Tiendetageren maa kunne være fuldstændig vel tjent med, at Tienden staa som en Prioritet i Ejendommen med samme fortrinlige Ret, som Tienden nu har, og for Tiendeyderen vilde det kunne være en Behagelighed, at han har denne Prioritet staaende forud for sine øvrige Prioriteter, og at han i Tilfælde af, at han indfrier Tienden, bliver i Stand til at kunne faa Obligationen for den kvitteret eller forlange sig den tiltransporteret, saaledes at han har den liggende som et Dokument, ved hvilket han vil være i Stand til til enhver Tid i en snæver Vending at kunne rejse et Beløb paa sin Ejendom forud for de Prioriteter, som staa deri. Jeg vilde derfor, hvis dette kunde vinde Bifald, foretrække, at der fandt en Ordning Sted paa denne Maade. — I øvrigt er der ogsaa andre Ordninger, som der kunde være Tale om; der kunde være Tale om at afvikle Aflysningen gennem et særligt Institut, saaledes som det er sket i Tyskland, og der kunde muligvis være flere andre Fremgangsmaader. Men dette er jo noget, som kan blive Genstand for nærmere Overvejelse, og efter min Mening egne ogsaa disse Overvejelser sig bedst til at foretages af Regeringen.

Et Par andre Punkter skal jeg lige nævne, og da først dette, at jeg ikke sympatiserer med den Tanke, at Præstetienden behandles paa den Maade, som nævnes i § 6, at den skal forvaltes ved Stiftsøvrighedens Bestyrelse, indtil anderledes ved Lov bestemmes. Jeg er nemlig af den Mening, at naar man gaar til at afløse Præstetienden, bliver man nødt til med det